

8.12.2021

VMJulKICT

Päivi Anttila, Sami Kettunen

Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen ohjausryhmä

Aika 8.12.2021 klo 10-12

Paikka Teams

Osallistujat	Jarkko Levasma	ICT-johtaja, VM	pj
	Maria Nikkilä	tietohallintoneuvos, VM	vpj
	Mikko Levämäki	erityisasiantuntija, SM	jäsen
	Johanna Kari	neuvotteleva virkamies, SM	varaj.
	Mari Starck	yksikön johtaja, LVM	varajäsen
	Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM	jäsen
	Liisa Huhtala	hallitusneuvos, TEM	jäsen
	Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM	jäsen

Sihteeristö:

Markus Rahkola	erityisasiantuntija, VM	
Kimmo Mäkinen	erityisasiantuntija, VM	
Riitta Partala	kehityspäällikkö, DVV	
Juhani Ruutu	ylitarkastaja, POHA	
Sami Kettunen	hankepäällikkö, VM	pääsihteeri
Päivi Anttila	hankekoordinaattori, VM	sihteeri

Erikseen kutsuttuna Maarit Huotari lainsäädäntöneuvos, VM

Poissa Laura Eiro ylijohtaja, LVM

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (Jarkko Levasma)

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen esityslista.

Päätös: Esityslista hyväksyttiin.

2. Edellisten kokouksien pöytäkirjojen hyväksyminen (Jarkko Levasma) (liitteet 1a ja b)

Päätösesitys: Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja 3.11. ja ylimääräisen ohjausryhmän 22.11. pöytäkirja.

Päätös: Pöytäkirjat hyväksyttiin.

3. Hankkeen tilannekatsaus ja riskit (liite 2)

Sami Kettunen esitteli hankkeen tilannekatsauksen ja riskit.

Ratkaisukuvauksen avoimna olevia asioita on pyritty ratkaisemaan, mm. maksullisuus, käyntiasiointi, vaihtoehtoinen väline ja suhde luottamusverkostoon Säädosvalmistelussa pykälien luonnostelua jatkettu, valmistelussa on noussut lisää avoimia kysymyksiä. Vaikutusarvioinnissa on koottu keskeisiä kohderyhmiä sekä valmisteltu arviointikysymyksiä. Kilpailu- ja valtioneuvostokäytännöllinen selvitys tarkentuneen ratkaisukuvauksen perusteella on valmistunut 23.11.

Kuluva kausi / Tekeillä

Ratkaisukuvauksen viimeistely ja säädosvalmistelun osalta pykälien luonnostelu jatkuu, myös Kilpailu- ja valtioneuvostokäytännöllistä selvityksen analysointi jatkuu. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen toteutukseen tulevan muutoksen huomioiminen arkkitehtuurikuvauksissa. eIDAS Toolbox –työhön osallistuvien muiden tahojen kokoaminen sekä kansallisen sidosryhmätyön aloittaminen ja täsmentäminen. QR-koodilukijoiden tarjouspyynnön hyväksynnät ja MHEKO-toteutuksen muutospynnön vaikutusten arviointi.

Tuleva kausi / Suunnitteilla

- Ratkaisukuvauksen viimeistely; jakelu VN valmisteluryhmälle
- Pykälien viimeistely jatkuu, vaikutustenarvioinnin kyselyt
- Henkilöllisyyden osoittamisen toteutuksen aloitus
- Ulkomaalaisten ratkaisuun liittyvän hankinnan käynnistys
- Sidosryhmätilaisuudet jatkuvat sekä DVV:n ja VM:n toimesta
- Tietosuojan työkirjojen työstämisen aloittaminen
- QR-koodilukijoiden kilpailutus 01/2022 alkaen
- MHEKO-toteutusten jatkaminen

Merkittävimmät riskit

- Lainsäädännön muutostyö vie aikaa ja hidastaa hanketta,
- Järjestelmätoteutus ei valmistu aikataulussa,
- Henkilöllisyyden tarkastajan toimintoja ei ole mahdollisuutta viedä suunnitelmien mukaisesti kassalla käytössä oleviin järjestelmiin,
- Asianhallinnan toteutustavasta päättäminen pitkittyy ja työmäärä ylittyy.

Päätös: Otettiin tiedoksi.

4. Hankkeen päivitetty säädösaikataulu (liitteet 3a ja b)

Sami Kettunen esitteli hankkeen päivitettyä säädösaikataulua ja muutokset hankkeen organisoinnissa asettamispäätösmuutoksen mukaisesti.

Lainsäädäntöryhmän ja vaikutusarvioinnin alatyöryhmän asettamista koskevassa asettamispäätöksessä asetettua määräaikaa hallituksen esityksen luonnoksen luovuttamisesta muutetaan siten, että luonnos on luovutettava valtiovarainministeriölle 15.2.2022 mennessä asettamispäätöksen muutoksen (liite 3b) mukaisesti.

Päätös: Otettiin tiedoksi.

5. Hankkeen ratkaisukuvaus (liitteet 4-7)

Sami Kettunen esittelijänä.

Käyntiasioinnin toteutus, esitys vaiheistamisesta

Päätösesitys: Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyntiasiointiominaisuuden käyttöönottoa vaiheistetaan siten, että tarkastusrajapinnan avaamista yksityiselle sektorille ja laajemmin viranomaisten käyttöön viivästetään, käyttöönotto tapahtuisi kuitenkin viimeistään 31.12.2023. Tällä pienennettäisiin riskiä, joka aiheutuu EU ID Wallet –standardien epävarmuudesta sekä niihin liittyvien päätösten aikataulusta. Tällä pienennettäisiin myös riskiä ratkaisun muiden ominaisuuksien käyttöönoton aikataulun venymisestä. Päätös edellyttäisi hankkeen toimikauden jatkamista vähintään 2023 loppuun asti sekä hankkeen rahoituksen ja resursoinnin varmistamista myös käyntiasiointiominaisuuden valmiiksi saattamiseksi.

Hankkeen aikana toteutettaisiin henkilötietojen noutaminen heko-passijärjestelmästä mobiilisovellukseen nimetyille viranomaisille avattavaan hallinnointiportaaliin sekä rajapinta poliisin kenttähenkilöstön käyttämää mobiilisovellusta (mPOKE) varten.

Käydyssä keskustelussa todettiin, että dokumentit ovat tulleet nähtäville liian myöhään, joten aineistoon perehtyminen riittävällä tasolla ei ollut mahdollista. Sisäministeriön mielestä vaikutustenarvioinnit ovat liian suppeita, tarvitaan lisää perusteluita ja selvityksiä.

Sisäministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön edustajat eivät puoltaneet esitystä kuvatuilla perusteilla. Työ- ja elinkeinoministeriön edustaja kannatti tarkastusrajoituksen avaamisen viivästyttämistä, ettei ajaututtaisi tilanteeseen, jossa aikataulun vuoksi jouduttaisiin tekemään uudistus kahteen kertaan.

Täydennettiin myös, että säädösvalmistelua varten tarvitaan operatiivisia yksityiskohtia. Oliko suunniteltu, että sovelluksessa tapahtuva tarkistus olisi kaikkien käytössä vai rajataanko sitä jollain tavalla. Tiettyjä linjoja joudutaan ottamaan valmistelun pohjaksi, koska on vain pari viikkoa aikaa valmistella pykälät käännökseen. Keskustelussa vastattiin, että käytännössä tarkoittaa sitä, että esim. R-kioskin henkilöllä täytyy olla oma digitaalinen henkilöllisyystodistus.

Päätös: Ohjausryhmä ei puoltanut esitystä. Vaikutustenarviointi tulee täsmentää hanketasolla tavoitteiden ja koko prosessin käyttöönoton kannalta, erityisesti käytäntöön tarkastusrajoituksen osalta.

Maksullisuus

Koska digitaalinen henkilöllisyystodistus on passin tai henkilökortin mukana tuleva lisäpalvelu, digitaalisen henkilöllisyystodistuksen palvelun tuotantokustannukset vyörytetään valtion maksuperustelain ja -asetuksen mukaisesti passien ja henkilökorttien hintoihin. Mikäli myös kehittämiskustannukset pitää vyöryttää hintoihin, ne otetaan mukaan maksuasetusvalmistelussa.

Digitaalisen kukkaron palvelun tuotantokustannukset vyörytetään valtion maksuperustelain ja -asetuksen mukaisesti digitaalisen kukkaron hintaan asiakkaan käyttöönottaessa digitaalista kukkaroa. Rekisteröinti VTJ:ään pysyisi maksuttomana. Mikäli myös kehittämiskustannukset pitää vyöryttää hintoihin, ne otetaan mukaan maksuasetusvalmistelussa.

Keskustelussa täydennettiin, että eIDAS2-asetuksen mukaisesti EU Digilompakon tulisi olla maksutonta. Onko arvoitu, mitä EU:sta tuleva velvoite vaikuttaa maksuttomuuteen? Keskustelussa vastattiin, että Digitaalinen henkilöllisyystodistus on lähtökohtaisesti kansallinen ratkaisu Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja EU:n digitaalisen lompakon maksuttomuuden suhdetta arvioidaan komission lainsäädäntöehdotuksen sisällön täsmentyessä.

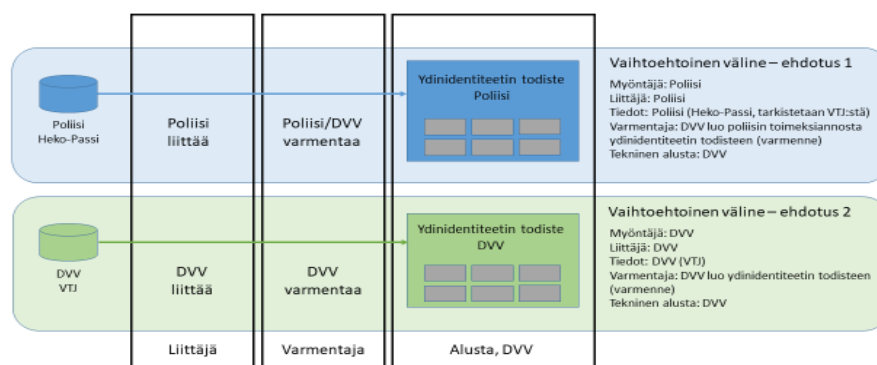
Keskustelussa lisättiin, että muistiossa puhuttiin maksuttomuudesta yksilöiden näkökulmasta, jossa tulee esille myös alaikäisten asema. Muistio ei ole riittävä siltä osin, mitä alaikäisistä on keskusteltu aikaisemmin. Keskustelussa vastattiin, että muistio esitteli nykytilannetta henkilökortin ja sen vaikutustenarvioinnin osalta.

Sisäministeriön edustaja piti ehdotusta kannatettavana. Kustannuksia olisi hyvä tarkastella tarkemmin. Liikenne- ja viestintäministeriön edustaja esitti, että vaikutusarvioinnissa olisi tarpeen tarkentaa EU:n digilompakon vaatimukset maksuttomuudesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön edustaja jätti eriävän mielipiteen.

Päätös: Edetään esitetyn linjauksen mukaan mutta lisäselvitystä tarvitaan. Pidettiin tärkeänä selvittää, voisiko alaikäisten osalta maksuttomuus toteutua muullakin tavalla kuin maksusitoumuksella.

Vaihtoehtoinen väline

Hankkeen tavoitteena on tuottaa yhdenvertaiset edellytykset ja mahdollisuudet jokaiselle hyödyntää digitaalista henkilöllisyyttä yhteiskunnan palveluissa ja luoda mahdollisuuksia laajentaa viranomaisen vahvistamien henkilötietojen joukkoa, joka asiointissa voidaan välittää toiselle osapuolelle. Yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi hankkeen toteuttamalle mobiilisovellukselle tarvitaan vaihtoehtoinen väline sähköiseen asiointiin niille, jotka eivät pysty käyttämään mobiilipäätelaitetta. Vaihtoehtoinen väline ei ole välttämättä koko digitaalisen henkilöllisyystodistuksen vaihtoehto, vaan vaihtoehto henkilöllisyyteen liittyvien tietojen esittämiseen sähköisessä asiointissa. Tämän osalta tulisi roolit ja vastuut määritellä erikseen.

Päätösesitys: Säädosvalmistelussa edetään vaihtoehdon 1 mukaan roolien ja vastuiden osalta. Perustuisi olemassa olevaan poliisin passi- ja henkilökorttiprosessiin, vain varmenteen (ydinidentiteetin todisteen) tekninen alusta vaihtuisi. Tekninen toteutus kuvataan tarkemmin suunnittelun edetessä ja viedään osaksi ratkaisukuvausta.

Käydyssä keskustelussa kysyttiin, että tavoitellaanko lompakkotyypistä ratkaisua, ja olisiko tiedot henkilön itsensä hallussa. Todettiin, että säädöksiin on luonnosteltu siten, että tiedot ovat henkilön omassa hallussa. Kysyttiin myös, onko jotain arviota, kuinka paljon vaihtoehtoista välinettä käytettäisiin. Kyseisen tiedon sisällyttäminen HE:n pidettiin tarpeellisena.

Täydennettiin myös, että tarvitaan operatiivisempia tarkempia tietoja, millä tavalla tiedot liikkuvat. Olennainen tieto on, että siinä on fyysinen elementti, olennainen kysymys on, että onko tiedot henkilön omassa halussa. Tarvitaan lisätietoa pikaisesti, jotta saadaan pykälävalmistelua eteenpäin.

Keskustelussa täydennettiin, että vaihtoehdoisen välineen tulisi olla helppokäyttöinen, koska se tulee erityisryhmien käyttöön. Tulisi saada linjaukset mille kaikelle tämä olisi vaihtoehtoinen väline ja minkälaista lainsäädäntöä ja työmäärää on odotettavissa? Lisäksi on selvítettävä, olisiko se esim. lompakkoratkaisu, johon voisi liittää vahvistettuja tietoja. Tässä voitaisiin pitää miniminä sähköistä tunnistamista. Turvallisoin vaihtoehto olisi, että kansalaisvarmenne olisi vaihtoehtoinen väline.

Päätös: Vastuut ja roolit hyväksytään esityksen mukaisesti mutta ratkaisu jätetään auki ylimääräisessä ohjausryhmässä 12.1. käsiteltäväksi.

Suhde luottamusverkostoon

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö olisi, että valtio vetäytyy tunnistusvälineenä luottamusverkostosta pois ja Digitaalinen henkilöllisyystodistus ja digitaalinen kukkaro eivät olisi sellaisenaan luottamusverkostossa mutta hyödynnettävissä. Liikenne- ja viestintäministeriön edustaja toimittaa kirjalliset kommentit muistioon.

Päätös: Ehdotus käsitellään 12.1. ylimääräisessä ohjausryhmässä. Aineistot tulisi saada jatkossa viikkoa ennen kokousta tutustuttavaksi.

6. Muut asiat (Jarkko Levasma)

- Tulevat kokoukset 2022: Ylimääräinen ohjausryhmä 12.1. klo 10-11.30, 27.1. klo 9-11, 10.3, 7.4, 5.5, 16.6, 1.9, 6.10, 3.11. ja 1.12. klo 14-16

7. Kokouksen päättäminen (Jarkko Levasma)

Kokous päättyi klo 12.03.

Liitteet   Liite 1a pöytäkirja digitaalinen henkilöllisyys ohjausryhmä 3.11.
 Liite 1b pöytäkirja digitaalinen henkilöllisyys ylimääräinen ohjausryhmä 22.11.
 Liite 2 hankkeen tilannekatsaus ja riskit
 Liitteet 3a ja b säädösvalmistelun päivitetty aikataulu
 Liitteet 4-7 ratkaisukuvaus